

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool – Afrit Zuid te Antwerpen

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	6338
	Instelling	Vrije Basisschool – Afrit Zuid
directeur		Anne BOEKEN
adres		Kronenburgstraat 30 - 2000 ANTWERPEN 1
telefoon		03-238.49.72
fax		03-238.49.72
e-mail		afritzuid@cksa.be
website/URL		www.afritzuid.be
	Bestuur van de instelling	962936 - VZW Centr. Kath. Schoolcom. Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Otto Veniusstraat 22 - 2000 ANTWERPEN 1
	Scholengemeenschap	120394 - groepering CKS te ANTWERPEN 1
adres		Lange Nieuwstraat 74 - 2000 ANTWERPEN 1
	CLB	114942 - Vrij CLB De Wissel Antwerpen te DEURNE
adres		Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	09/05/2011, 10/05/2011, 12/05/2011, 13/05/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	13/05/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	25/05/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Erik Verhoeven
	Teamleden	Hilde Reyniers
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?	8
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	10
4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	15
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
7.1 Wat doet de school goed?	16
7.2 Wat kan de school verbeteren?	17
7.3 Wat moet de school verbeteren?	17
8. ADVIES	18
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Gesubsidieerde Vrije Basisschool “Afrit Zuid” bestaat uit drie vestigingsplaatsen die op een korte afstand van elkaar gelegen zijn in Antwerpen-Zuid. Elke vestiging behoorde tot voor enkele jaren tot een andere school. Eén vestigingsplaats biedt kleuteronderwijs, een andere organiseert de eerste graad en een volgende de tweede en derde graad. Het team staat voor de uitdaging om van deze nieuw samengestelde school een gelijkgericht samenwerkend geheel te vormen. In een collegiale samenwerking bepaalde het team hiervoor een nieuwe schoolvisie en de richting die de school wenst uit te gaan en onderstreepte dat symbolisch met de nieuwe naam “Afrit Zuid”.

De school werft bijna uitsluitend kleuters en leerlingen uit de eigen buurt. Het zijn vooral kinderen uit gezinnen van vreemde origine waardoor de schoolbevolking is samengesteld uit een groot aantal nationaliteiten. Vele kinderen spreken een andere thuistaal. De school speelt hierop in door een actief talenbeleid te voeren.

De school werkt in een context en in materiële omstandigheden die allerm minst bevorderlijk zijn voor een vlotte en gestroomlijnde werking. Niettegenstaande werkt het schoolteam eensgezind aan de realisatie van de recente schoolvisie. Met een sterk en bewust accent op taalontwikkeling tracht het team kwaliteitsvol onderwijs te bieden aan een doelgroep met een groot aantal kinderen met een andere thuistaal en van zeer verschillende etnische origine.

In de kleuterafdeling realiseert de school haar maatschappelijke opdracht om de ontwikkelingsdoelen na te streven voor Nederlands en wereldoriëntatie. Het team integreert de leergebieden in thema's die aansluiten bij de ervaringswereld van de kleuters. De hoekenwerking geeft heel wat kansen tot onderzoeken en experimenteren. De leraren stimuleren taalverwerving door beweging. Evenals in de lagere afdeling gaat er veel aandacht naar leespromotie en vormt taalvaardigheid ook vanuit de GOK-werking een stevige pijler. De systematische aanpak van Nederlands in de meeste klassen zorgt ervoor dat de meeste leerlingen de ontwikkelingsdoelen bereiken en dat het leerplan wordt toegepast. Het team moet autonoom uitmaken welk referentiekader het meest efficiënte middel is om op een haalbare wijze de ontwikkelingsdoelen na te streven en het leerplan toe te passen. In de kleuterafdeling wordt de ontwikkelingsevolutie van de kleuters nauwgezet opgevolgd.

In de lagere afdeling is het aanbod voor Nederlands bijna uitsluitend gebaseerd op een actueel onderwijsleerpakket. Leerkrachten menen dat het pakket integraal kan verwerkt worden. De verschillende domeinen komen dan ook op een vrij evenwichtige wijze aan bod en vanuit de schoolvisie wordt ook aandacht geschonken aan mondelinge communicatieve vaardigheden. Het bereiken van de doelen wordt getoetst door middel van het pakket. Sinds kort neemt de school ook deel aan externe toetsen maar kwam nog niet tot een grondige analyse, besluitvorming en de eventueel daaraan gekoppelde actie. Voor alle leerlingen is er een dossier dat de gegevens vanuit de kleuterafdeling aanvult met de gegevens van een leerlingvolgsysteem.

De school heeft vanuit een ontevredenheid over de aanpak van het leergebied wereldoriëntatie in samenwerking met de pedagogische begeleiding een stappenplan uitgezet om de knelpunten weg te werken en het aanbod van wereldoriëntatie af te stemmen op de actuele verwachtingen en eisen.

Op het ogenblik van de schooldoorlichting kan het team niet aantonen dat het de eindtermen en de leerplandoelen voor wereldoriëntatie bereikt. Er is echter een gestructureerd stappenplan, wat er toe moet leiden dat mettertijd wereldoriëntatie deskundig op punt kan worden gesteld. Dit zowel voor wat betreft het toepassen van het leerplan, het bereiken van de eindtermen, als de inhoudelijke invulling van de thema's en projecten. De medewerking van de pedagogische begeleiding is daarbij een sterke pijler. De school beschikt over voldoende beleidsvoerend vermogen, een gemotiveerd team en directie om dit traject succesvol te doorlopen.

Bij de begeleiding van de kinderen toont het team in de praktijk dat het de schoolvisie om de totale persoonlijkheid te ontwikkelen en daarbij rekening te houden met hun mogelijkheden en beperkingen, in praktijk wil omzetten.

In alle vestigingen leveren leraren inspanningen om een onderwijsleersituatie op te zetten waarin kinderen zich goed voelen. Het zorgbeleid vertrekt vanuit een zorgcontinuüm met de klasleerkracht als eerste verantwoordelijke. In haar zorgbeleid houdt de school rekening met de specificiteit van de schoolpopulatie.

De evaluatiepraktijk mist nog het stevige fundament van een visie op evalueren. Hier ontbreekt het nog aan inzicht in de principes en aanbevelingen in verband met evalueren zoals die door het leerplan zijn aangegeven. Een visie betreffende het evaluatiebeleid, met daarin onder andere aandacht voor de wijze waarop evaluatie en rapportering zich tot elkaar verhouden, ondersteunt nog niet de manier waarop de school evalueert en rapporteert. Ouders krijgen meermaals per schooljaar de gelegenheid om de leer- en ontwikkelingsevolutie van hun kind met de leraar te bespreken. In de kleuterafdeling gebeurt dit voornamelijk op basis van de observaties in het kindvolgsysteem. Het team creëert binnen de evaluatiepraktijk echter ook in beperkte mate ruimte voor de zelfevaluatie van leerlingen en feedback op de rapporten door de ouders. Dit wijst op de bereidheid van het team om te zoeken naar middelen die de evaluatie- en rapporteringspraktijk kunnen versterken.

Het team werkt met grote overtuiging en beroepsernst aan de schoolontwikkeling. Het toont een bereidheid om de vernieuwings- en verbeteringsprocessen aan te pakken. Dit leidt tot een onderwijspraktijk, weliswaar voor verbetering vatbaar maar met voldoende kwaliteit om de doelen van de leergebieden in de focus na te streven en te realiseren.

De tussentijdse stand van zaken in het vernieuwingsproces voor wereldoriëntatie is echter van dien aard dat voor dat leergebied de realisatie van de eindtermen niet gegarandeerd is. Het inspectieteam is echter van mening dat de school over een voldoende sterk en gemotiveerd team beschikt en over voldoende groot beleidsvoerend vermogen om de juiste afrit te vinden en het project tot een goed einde te brengen en besluit de schooldoorlichting met een gunstig advies.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- De school bestaat uit drie vestigingsplaatsen.
- In de omgeving zijn een groot aantal andere scholen.
- De vestigingsplaatsen behoorden enkele jaren geleden tot drie andere scholen.
- De school neemt deel aan een groot aantal activiteiten georganiseerd door externen.
- Er is een grote taalheterogeniteit.
- De school kampt met belangrijke infrastructurele problemen.
- Er is een dalend leerlingenaantal.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- De schoolvisie beschrijft het leren van de kinderen als het actief ontdekken van de wereld door middel van thema's die aansluiten bij de leefwereld van de kinderen in een onderwijsleersituatie met uitdagende en motiverende taken.
- Het team meent eensgezind dat een goede taalontwikkeling een noodzakelijke voorwaarde is voor succesvol onderwijs en toont die aandacht voor taalvaardigheid ook in de praktijk.
- De school tracht de taalvaardigheid te vergroten en het leren te stimuleren vanuit beweging als middel om de taalontwikkeling en taalverwerving te ondersteunen. Het is de visie van de kleuterafdeling om te leren door middel van beweging.
- Het aanbod en de werkvormen tonen aan dat de kleuters kansen krijgen om keuzes te maken en initiatieven te nemen en dat de leraren trachten de schoolvisie in praktijk om te zetten. Taalvaardigheid komt als een belangrijke pijler van het GOK-beleid herkenbaar terug in de praktijk.
- Vrijwel alle hoeken zijn voorzien van materiaal dat kleuters aanzet tot spreken, schrijven of lezen. De materialen zijn oordeelkundig gekozen. Kleuters krijgen ruime kansen om ermee aan de slag te gaan, zowel op eigen initiatief als aangestuurd door de leraar.
- Resultaten van toetsen in het kindvolgsysteem tonen aan dat de oudste kleuters goed scoren voor de verschillende aspecten van taal. De aansluiting op het onderwijs voor Nederlands in de lagere afdeling stelt geen problemen als de ouders het advies van de leraren opvolgen.
- Tot voor kort waren de decretale ontwikkelingsdoelen het referentiekader waarop de leraren zich baseerden om de onderwijsdoelen te bepalen en daaraan activiteiten en inhouden te koppelen. Sinds dit schooljaar gebruiken de leraren het ontwikkelingsplan voor de katholieke kleuterschool als leidraad. Ze missen nog enig inzicht in de manier waarop het referentiekader als een werkinstrument kan worden gebruikt om tegemoet te komen aan de inspanningsverplichting om de ontwikkelingsdoelen na te streven en om het leerplan te realiseren.
- De leraren bewaken niet of ze binnen hun aanbod de leerplandoelen toepassen. Het leerplan heeft voor de meeste teamleden geen functionele waarde bij de planning en de realisatie van de onderwijspraktijk. De meeste leraren zijn niet vertrouwd met de verschillende deelleerplannen Nederlands.
- De leraren plannen het aanbod in een weekschema met aandacht voor de verschillende ervaringssituaties en koppelen hieraan een aantal verwante ontwikkelingsaspecten uit verschillende ontwikkelingsdomeinen. Leerkrachtafhankelijk is er een meer concrete dagplanning, waarin de ontwikkelingsaspecten een meer inhoudelijke en doelgerichte invulling krijgen. De functie en de bedoeling van de ervaringssituaties zoals het ontwikkelingsplan die aangeeft zijn voor sommige leraren onduidelijk.

- De wijze waarop de leraren met deze vernieuwde planning omgaan is nog verscheiden. De verwarring over de verschillende ordeningskaders (decretale ontwikkelingsdoelen, ontwikkelingsplan, leerplan) leidt tot onduidelijkheid over de gehanteerde werkwijze en planning. Leraren zijn hierin nog zoekende.
- De activiteiten zijn inhoudelijk rijk en dagen kleuters uit om talig met elkaar en met de leraar om te gaan. Het taalgebruik van de leraren is rijk, gevarieerd en aangepast aan hun doelgroep.
- Er is aandacht voor leespromotie. Overal is er een gevarieerde boekenhoek met wisselende prentenboeken op maat van de kleuters. Leraren gaan geregeld voorlezen en vertellen. Kleuters kunnen boeken ontlenden in de school.
- De ganse kleuterafdeling werkt aan de schrijfmotoriek via een bewegingsmethode. Ontluikende geletterdheid krijgt extra kansen bij de oudste kleuters en er zijn voldoende materialen om hier gericht aan te werken.
- Aspecten van taalontwikkeling zijn opgenomen in de instrumenten waarmee de ontwikkelingsevolutie van de kleuters wordt opgevolgd. Ze missen enige relatie met de doelen van het ontwikkelingsplan, de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen.
- De school beschikt over voldoende middelen om een hedendaagse onderwijspraktijk uit te bouwen. De leraren organiseren vanuit een positieve houding een rijke leeromgeving voor de kleuters.

4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- Met de ondersteuning van de pedagogische begeleiding startte het team vanaf dit schooljaar een vernieuwings- en verbeteringstraject op, met als doel het aanbod en de verwerking van het leergebied wereldoriëntatie op punt te stellen.
- Het team maakt een jaarplanning met thema's en gemeenschappelijke projecten. Zij wenden deze flexibel aan en geven kansen aan de kleuters om thema's mee te kiezen en inhoudelijke vulling te geven. De leraren houden bij hun planning zoveel mogelijk rekening met de interesse en behoeften van de kleuters. Leeruitstappen verhogen de realiteitswaarde en houden rekening met de leefwereld en de belangstelling van de kleuters.
- Binnen de thematische aanpak krijgen de kleuters diverse ervaringssituaties aangeboden met ruime kansen om de wereld te verkennen. Uit de planningsdocumenten blijkt dat ontwikkelingsinhouden uit alle domeinen van wereldoriëntatie in voldoende mate in de thema's geïntegreerd zijn.
- In het klasbeeld, de activiteiten en de opdrachten is het thema duidelijk aanwezig en herkenbaar. De hoeken krijgen zoveel mogelijk een thematische verrijking.
- Momenteel hebben de leraren geen zicht op het aanbod en de opbouw van leerinhouden doorheen de kleuterafdeling. Er is de intentie om hiervoor een systeem te ontwikkelen.
- De afspraken in verband met kalenders en keuzeborden bevorderen een verticale samenhang doorheen de kleuterafdeling.
- De zintuiglijke ontwikkeling komt ruimschoots aan bod tijdens de waarnemingslessen en in de hoekenwerking. Tijdens de uitwerking van het thema zijn er regelmatig klasdoorbrekende activiteiten en gemeenschappelijke projecten. Binnen het aanbod worden relaties gelegd met andere leergebieden- en domeinen.
- Leerlingeninitiatief, actief leren en zelfredzaamheid krijgen volop kansen in het hoekenwerk.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- De school toont door middel van een ruim aanbod en door outputgegevens aan, dat de eindtermen voor de verschillende domeinen van dit leergebied in voldoende mate en door de meeste leerlingen worden bereikt.
- In de planning blijkt, naast het eigen concrete lesdoel ook aandacht voor de leerplandoelen en de eindtermen. De manier waarop de leraren de eindtermen en leerplandoelen in de planning opnemen is verschillend.
- De school neemt deel aan gestandaardiseerde toetsen van het eigen net. Voor enkele domeinen wijken de resultaten af van deze van de referentiegroep. Het team kwam nog niet tot een analyse van deze resultaten of tot reflectie over de eigen praktijk.
- De lagere afdeling vult het kindvolgsysteem van de kleuterafdeling verder aan tot een leerlingvolgsysteem. Hierin zijn de resultaten van een verscheidenheid aan vorderingstoetsen opgenomen met een grote aandacht voor de verschillende domeinen van taal.
- De school gebruikt een onderwijsleerpakket om de inhoud van het leergebied te bepalen. De leerplannen spelen nauwelijks een rol en er is weinig kennis van de uitgangspunten, de inhoud en doelen van het leerplan. De leraren gaan er van uit dat het leerplan gerealiseerd wordt door een consequent gebruik van het onderwijsleerpakket. Het leerplan heeft voor hen hierin geen functionele waarde.
- De verschillende domeinen van het taalonderwijs komen op een vrij evenwichtige wijze aan bod.
- De leraren bevestigen dat het aanbod van het onderwijsleerpakket met hun schoolpopulatie kan verwerkt worden. Soms gaan leraren selectief om met het aanbod van het onderwijsleerpakket of bieden ze inhoud en gedifferentieerd aan bij contractwerk.
- Het communicatieve krijgt steeds meer aandacht in de school. Naast de vele werkvormen van het leerpakket krijgen de leerlingen heel wat spreekkansen bij spreekbeurten, kringgesprekken en allerlei coöperatieve werkvormen, waarbij de leerkrachten interactieve vaardigheden aanwenden. Leerkrachten geven ook extra kansen tot gericht spreken en luisteren binnen andere leergebieden. Kinderen worden geacht om met elkaar Nederlands te spreken, ook op de speelplaats.
- In sommige klassen zijn spellingfouten van leraren zichtbaar in het klasbeeld en leerlingendocumenten.
- In alle klassen ondersteunen algoritmen en heuristieken de leerlingen bij hun opdrachten.
- De school neemt regelmatig deel aan buurtacties rond taalvaardigheden.

4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Vaststellingen

- Op het ogenblik van de schooldoorlichting slaagt het team er onvoldoende in om door middel van valide outputgegevens aan te tonen dat de leerlingen de leerplandoelen voor wereldoriëntatie realiseren.

- De school gebruikt het leerplan als referentiekader om de doelen voor wereldoriëntatie te bepalen. Om de projecten inhoudelijk te vullen baseren de leraren zich op verschillende bronnen. Vaak zijn de inhouden niet afgestemd op de leergroep en zijn ze inhoudelijk vrij hoog gegrepen. De thema's sluiten vaak aan bij die van de taalmethode.
- Er zijn informele afspraken over de thema's en de inhouden tussen opeenvolgende leergroepen, maar concrete afspraken over een verticale opbouw doorheen de school ontbreken.
- Naar aanleiding van een zekere ontevredenheid over de praktijk van wereldoriëntatie en een ontbrekende leerlijn werkt de school in samenwerking met de pedagogische begeleiding een ontwikkelingstraject uit. Het team wil door middel van een stappenplan meer inzicht verwerven in de algemene principes van het leerplan en leerlijnen op punt stellen.
- Er is een schoolafpraak dat de leraren per project op een overzichtslijst aanduiden welke leerplandoelen aan bod kwamen. De leraren gaan hier op een verschillende wijze mee om. Niet alle leraren volgen de gemaakte afspraken op. Er is nog geen duidelijkheid over de nagestreefde doelen op schoolniveau.
- Uit het klasbeeld blijkt dat er binnen de school weinig afspraken bestaan over de verticale opbouw van de tijd- en ruimtekaders, de aansluiting hierbij van de kleuter- naar de lagere afdeling en tussen de opeenvolgende leergroepen. Dit hypothekeert de verruiming van het historisch besef en het ruimtelijk inzicht bij de leerlingen. Daarenboven wenden de meeste teamleden de tijd- en ruimtekaders weinig functioneel aan binnen het uitwerken van thema's of occasionele lessen.
- Naast een aantal uitstappen waarbij wordt ingespeeld op het actuele aanbod, al dan niet uit de nabije omgeving van de school, organiseren de meeste teamleden onderwijsleeruitstappen en extra-murosactiviteiten die mogelijkheden bieden om de werkelijkheidswaarde van een thema te verhogen.
- Afhankelijk van de leraar is er intentionele aandacht voor de actualiteit. De doorgaande lijn in de school is niet gekend door de leraren.
- Er zijn goede praktijkvoorbeelden van leraren die het leerlingeninitiatief stimuleren door inspraak bij uitwerking van thema's, materialen meebrengen, opzoekwerk, contractwerk en uitwerken van projecten.
- De leraren organiseren klasdoorbrekende activiteiten en schakelen waar mogelijk ouders mee in.
- Het team worstelt nog enigszins met de evaluatie van wereldoriëntatie. De huidige evaluatie is vooral gericht op kennisreproductie en minder op de evaluatie van verworven inzichten, vaardigheden en attitudes.
- Het team toont een grote bereidheid om verder te werken aan het verbetertraject van wereldoriëntatie.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Vaststellingen

- De visie op het zorgbeleid is gebaseerd op de totale persoonlijkheidsontwikkeling en op de ontwikkeling van kinderen volgens hun eigen mogelijkheden. De school neemt zich voor een antwoord te geven op de verschillende specifieke zorgvragen van leerbedreigde kinderen.
- De algemeen gedragen visie dat het welbevinden van de kinderen een primaire voorwaarde is voor succesvol onderwijs en leren is ontegensprekelijk en herkenbaar aanwezig in de praktijk van de leraren en in hun omgang met de kinderen.
- De “school in beweging” tracht het leren van de kinderen te ondersteunen door actief leren. Vaak is er verwarring tussen bewegen als activiteit en actief leren als onderwijsleerproces.
- De zorginitiatieven volgen uit een zorgcontinuüm, waarin de rol van de klasleraar als eerste verantwoordelijke sterk benadrukt wordt.
- Leraren kennen de beginsituatie van de leerlingen onder andere door middel van de leerlingdossiers. De kleinschaligheid van de school en de veelvuldige informele contacten binnen de vestigingsplaats zijn bevorderlijk voor de wijze waarop de leraren de leerlingen leren kennen. Er zijn leraren die de verdeling van de school over drie vestigingen betreuen omdat dit onder meer de vlotte doorstroming van informatie belemmert.
- De school heeft aandacht voor de verschillen tussen de leerlingen en heeft daarbij niet alleen oog voor de cognitieve ontwikkeling, maar ook voor socio-emotionele problemen. Dit uit zich onder meer in de aanpak en begeleiding van leerlingen met een vervroegde uitstap naar 1B waarvoor een stappenplan gevolgd wordt. In de mate van het mogelijke zijn ouders hierbij betrokken.

- De school investeert in lestijden en organisatiestructuren voor leraren met een zorgopdracht en levert grote inspanningen om onder meer de anderstalige nieuwkomers extra begeleiding te bieden. De aandacht gaat hierbij bijna exclusief naar taalverwerving in een klasexterne setting terwijl de actieve integratie in het schoolleven en de deelname aan het sociaal verkeer in de klas minder aandacht krijgen.
- De werkwijze van de zorgleraar en de inhoud van de opdracht kan verschillen voor de onderscheiden leergroepen. Meestal stuurt de klasleraar de inhoud van de ondersteuning. De aanpak, de werkwijzen en inhoud worden in overleg bepaald.
- Niet steeds verlopen de interventies van elke GOK-leerkracht volgens de afspraken en soms is de communicatie tussen de klastitularis en de GOK-leerkracht verstoord. Niet alle GOK-leraren houden een overzicht van hun activiteiten of geven daarover feedback via verslagen en evaluaties aan de klastitularissen.
- De inzet van uren en middelen binnen het eigen zorgbeleid richten zich in mindere mate op de lerarenbegeleiding.
- De school hanteert een veelheid aan procedures en werkdocumenten om de specifieke noden van de leerlingen en kleuters op te sporen en ze te signaleren. Deze documenten zijn ondersteunend voor de effectieve begeleiding van de kinderen.
- Naast een geregelde screening van de betrokkenheid en het welbevinden observeren de kleuterleraren vorderingen van de kleuters aan de hand van een scorelijst waarmee ze onder meer de zelfredzaamheid, aspecten van taalvaardigheid, muzische vorming en wiskundige initiatie opvolgen.
- Het kleutervolgdoossier bevat de resultaten van toetsen en testen. Aanvullend op de observaties van de klastitularissen kan de opportuniteit van de veelheid aan toetsen in vraag worden gesteld.
- De school kan een beroep doen op de medewerking van het CLB. Indien nodig vullen ze de gegevens over de kleuters aan door gerichte observaties en gegevens uit gesprekken..
- Maandelijks is er een structureel overlegmoment tussen de GOK-leraren en de klastitularissen op basis van de evaluatie van de activiteiten.
- Het zorgteam doet inspanningen om het handelingsgericht werken te optimaliseren.
- De school organiseert de lestijden voor levensbeschouwende vakken zodanig dat de ontstane kindvrije uren gebruikt worden voor ondersteuning in andere groepen.
- De school doet inspanningen om leerlingen tijdig naar school te sturen en volgt problematische afwezigheden op.

5.6.3 Loopbaanbegeleiding

5.6.4 Sociale en emotionele begeleiding

5.7 Evaluatie

5.1.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Vaststellingen

- Bij gebrek aan een schooleigen visie over evalueren gaan de leraren naar eigen inzicht om met de evaluatiepraktijk. Niettegenstaande er een beschrijving is van praktische afspraken in verband met evalueren werken de meeste leraren met een eigen en impliciete visie op evalueren. Zij stemmen op deze wijze hun eigen evaluatiepraktijk af aan vermoede verwachtingen en schoolgewoonten.

- De principes en de aanbevelingen over evalueren zoals die zijn aangegeven door de leerplannen en de visie op de ontwikkelingsdoelen en eindtermen zijn nog niet voor alle leergebieden herkenbaar aanwezig.
- Het maken van foutenanalyses om er de aanpak en het aanbod op te kunnen afstemmen is geen gebruikelijke praktijk.
- Vormen van gedifferentieerd evalueren komen sporadisch voor bij leerlingen met bijzondere zorgbehoeften.
- De vorderingen van de kleuters worden op een ontwikkelingsgerichte wijze opgevolgd door middel van een uitgebreid kindvolgsysteem, waarin de resultaten van een groot aantal observaties, toetsen en genormeerde testen zijn opgenomen. Er is conform de schoolvisie en de specificiteit van de doelgroep een grote aandacht voor talige aspecten.
- In de lagere afdeling zijn de observaties meer gericht op taaltechnische vaardigheden en wiskunde. De individuele analyse van de resultaten van risicoleerlingen leidt niet tot het gebruik van de beschikbare materialen voor een geïndividualiseerd aanbod.
- De verkregen gegevens vormen de basis waarop leraren zich kunnen inspireren bij de kindbesprekingen en de contacten met de ouders.
- Op geregelde basis voert het team een multidisciplinair overleg. De zorgvraag die de basis vormt van dit overleg is hierbij soms weinig concreet en operationeel. Niet alle leraren met een zorgopdracht zijn bij het multidisciplinair overleg betrokken.
- Bij de evaluatie van leerinhouden zijn in hoofdzaak de toetsen van het onderwijsleerpakket doorslaggevend. Bij wereldoriëntatie is de evaluatie vaak productgericht en zijn de getoetste leerinhouden vaak niet representatief voor de nagestreefde doelen en hebben ze niet de passende inhoud voor de leergroep. De aanpak van het leergebied wereldoriëntatie vormt de aanleiding tot discussie en het team neemt de bijsturing van de evaluatiepraktijk mee in het verbetertraject.
- De school neemt deel aan externe toetsen, maar de resultaten daarvan geven nog geen aanleiding tot een grondige analyse en ze hebben nog geen invloed op de eigen evaluatie- en onderwijspraktijk.
- De school reikt getuigschriften uit op basis van een voldoende resultaat voor wiskunde en Nederlands. Andere leergebieden worden nauwelijks in overweging genomen en de criteria die leiden tot een voldoende zijn vrij subjectief en onduidelijk.
- Het zorgteam geeft gepaste ondersteuning aan leraren en leerlingen zowel in functie van leerlingen met ontwikkelingsachterstand als -voorsprong. Zij maakt hierbij nog beperkt gebruik van de aanwezige expertise en instrumenten binnen de scholengemeenschap.

5.1.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- In de praktijk blijkt dat het team een impliciete visie over rapporteren hanteert.
- De leerlingen krijgen een tweemaandelijks rapport dat twee keer per schooljaar aangevuld wordt met een rapport over lichamelijke opvoeding. leerlingen die als anderstalige nieuwkomer begeleid worden krijgen ook daarover een eenvoudig verslag.
- De school rapporteert niet over alle leergebieden of domeinen. Het schoolteam is zoekende naar een adequate manier om hierover evenwichtig te rapporteren zodat de talenten van de leerlingen duidelijker worden.

- De ouders worden door middel van een rapport geïnformeerd over de vorderingen van hun kinderen.
- Er is een beperkte mogelijkheid tot zelfevaluatie door de leerlingen en ouders worden uitgenodigd om met een beknopte opmerking op het rapport te reageren.
- Er zijn leraren die naast een oudercontact ook gericht met de leerlingen spreken over het rapport.
- Omdat de resultaten en cijfers in een kolom genoteerd worden die een waarderingsniveau bepaalt, wordt het rapport enigszins gedifferentieerd en afgezet tegen de mogelijkheden van de leerling.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De algemene schoolleiding berust in grote mate bij de directie. Ze is de stuwende kracht achter de schoolontwikkelingsprocessen.
- Het is sinds enige jaren de betrachtning van de directie en het team om een gelijkgericht samenwerkend geheel te vormen in de nieuw samengestelde school die bestaat uit vestigingsplaatsen die in het verleden een eigen schoolcultuur opbouwden.
- Veel teamleden vrezen dat de materiële omstandigheden en de splitsing van de school in drie vestigingen een remmende invloed hebben op het schoolontwikkelingsproces.
- Het schoolleiderschap is ondersteund door collega's die een beleidsondersteunende rol vervullen vanuit bijkomende opdrachten. Een groot aantal werkgroepen vervullen veel praktische en organisatorische taken. Van alle teamleden wordt de actieve inzet bij werkgroepen verwacht.
- De directie tracht voor de leraren en de ouders haar aandacht en aanwezigheid in de verschillende vestigingen te verdelen. Ondersteuning van de praktijk door gerichte klasbezoeken en gesprekken wordt bemoeilijkt door de veelheid aan taken. De leraren verklaren dat de directie bereikbaar is en zich steeds luisterend opstelt.
- De school profileert zich als een familiale buurtschool en vrijwel het gehele team tracht dit profiel ook in de praktijk te realiseren.
- Het team heeft zich bezonnen over de schooleigen visie en kwam in consensus tot een visie die door het gehele team wordt ondersteund. Deze visie is gecommuniceerd met de ouders via de schoolbrochures en het schoolreglement.
- In de school ontwikkelt zich een cultuur van kritische reflectie op het eigen handelen. De school of individuele leraren stellen geregeld aspecten van de eigen werking in vraag. De aanpak van verbeteringstrajecten is daarvan een voorbeeld. Een systematische schoolzelfevaluatie is voorsnog niet aan de orde.
- De school komt nog weinig tot een proces van kritische reflectie bij de analyse van de resultaten van de externe toetsen. De school nam nog geen initiatieven om de resultaten van externe toetsen te analyseren en daaraan eventueel actie te koppelen.
- De school neemt een aanvang met enkele initiatieven binnen de kwaliteitszorg en verzamelt vrij uitgebreid outputgegevens maar de verwerking ervan kan nog worden geoptimaliseerd.
- De leraren geven aan dat zij ruimte krijgen tot initiatief en dat beslissingen in consensus worden genomen.
- De school levert heel wat inspanningen om de ouders bij de school te betrekken. Er zijn heel wat acties om de taalkloof te verkleinen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het geïntegreerde aanbod in de kleuterafdeling met een grote aandacht voor Nederlands en wereldoriëntatie.
- De realisatie in de praktijk van de visie dat kinderen leren en taal verwerven door beweging.
- De sterke aandacht voor en het actief werken aan de leespromotie.
- Het thematische aanbod in de kleuterafdeling met een grote aandacht voor talige aspecten bij vrijwel alle activiteiten.
- Er is een grote aandacht in de ganse school voor mondelinge communicatieve vaardigheden in een verscheidenheid aan werkvormen.
- De deelname aan tal van schoolexterne taalstimulerende activiteiten en projecten in de schoolomgeving.
- Het consequente gebruik van een onderwijsleerpakket om de taallessen inhoud te geven.
- Het ontwikkelen van een gezamenlijke visie omtrent wereldoriëntatie die resulteert in een groeiend inzicht in het leerplan en in een vernieuwings- en verbeteringstraject.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De inzet van het team en de bereidheid om ontwikkelingstrajecten op te zetten.
- De duidelijke beeldvorming van de kleuters en leerlingen in de lagere afdeling.
- Het structureel overleg over de ontwikkelingsevolutie van de kinderen.
- De aandacht voor de kinderen met bijzondere noden, vooral in verband met taalvaardigheid en de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Het overleg en de drempelverlagende initiatieven bij de overstap van de kleuters naar de lagere afdeling.
- De adequate werking met de anderstalige nieuwkomers.
- De inzet van de leraren om op klasvrije momenten de leraren en kinderen te ondersteunen in andere leergroepen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De wijze waarop de directie op een gestructureerde wijze de richting aangeeft.
- Het beleidsondersteunende netwerk.
- De recente ontwikkeling van de schoolvisie in collegiaal overleg.
- De deskundige wijze waarop de instelling de huidige knelpunten aanpakt.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het inzicht in en gebruik van de referentiekaders in de kleuterafdeling om er de doelen op af te stemmen.
- Het onvoldoende realiseren van het leerplan wereldoriëntatie en het niet kunnen aantonen dat de eindtermen door de meeste kinderen worden bereikt.
- De afstemming van de ruimte- en tijds-kaders in een doorgaande lijn in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De opvolging van de schoolafspraken op de werkvloer door de leraren.
- Het ontbreken van een schoolvisie in verband met evalueren en rapporteren.
- De informatie-uitwisseling tussen de GOK-leraren en klasleerkrachten en de opvolging van de informatie en de afspraken.
- Het afstemmen van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelen en de relatie tussen het evalueren en de rapportering.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De opvolging van de gemaakte afspraken en de concrete werking in de klassen.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Erik Verhoeven

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: